

Ärftlighetsutredning

En del personer har en ärftligt ökad risk att få cancer. Det betyder att risken är medfödd, men det är inte säkert att cancer uppstår.

En ärftligt ökad risk för cancer beror på en medfödd genförändring. Gener är samma sak som arvsanlag. Alla har gener. Du har ärvt dina gener från de två personer som bidrog med ägget och spermien när du bildades. De är dina genetiska föräldrar.

När görs en ärftlighetsutredning?

För att ta reda på om din cancer har en ärftlig orsak behövs en utredning. Det är frivilligt att delta i utredningen och att lämna blodprov, om du erbjuds att göra det.

Vid vissa cancerformer är det vanligare att det finns en ärftlig orsak.

Det är vårdpersonalen som bedömer om en utredning för ärftlig cancer behövs. Bedömningen kan gå till på olika sätt. Du kan få svara på frågor eller fylla i ett formulär, till exempel om vilka släktingar som har haft cancer. Ibland kan utredaren behöva ta del av dina släktingars journaler.

Så går det till

Utredningen görs på den klinik där du får behandling mot cancer, eller vid en cancertgenetisk mottagning. Du får lämna ett särskilt blodprov som kallas anlagsbärartest. Blodprovet kan visa om det finns en ärftlig orsak till cancer.

Om man inte hittar någon genförändring

Det är ganska vanligt att det inte går att hitta någon genförändring. Det innebär oftast att du inte har någon ärftligt ökad risk för cancer.

Vad händer om jag har en ärftligt ökad risk för cancer?

Om analysen av ditt blodprov visar att du har en genförändring, kan det påverka vilken cancerbehandling du får.

En del genförändringar ökar risken för mer än en sorts cancer. Beroende på vilken gen förändringen sitter i kommer du att få ett individuellt anpassat kontrollprogram.

En genförändring kan ha funnits i en släkt i flera generationer. Förändringen kan också uppstå hos en person som blir den första i sin släkt att kunna föra den vidare. Genförändringar kan föras vidare från föräldrar till barn. Det är inte säkert att förändringen förs vidare till ett barn som ärver gener från dig.

En ärftligt ökad risk för cancer kan alltså ha betydelse inte bara för dig, utan även för dina genetiska släktingar. Du kommer att få hjälp av en cancertgenetisk mottagning med hur du ska informera dina släktingar.

► Läs mer på: [1177.se](https://www.1177.se). Sök på Cancergenetik. Här hittar du mer information och kontaktuppgifter till din närmaste cancertgenetiska mottagning.

2. UTREDNING OCH DIAGNOS

Utredning

Ärftlighetsutredning

Fyll gärna i formuläret som grund till läkarbesöket eller mötet med kontaktsjuksköterskan.

Fråga	JA	NEJ
Var du under 50 år när du fick diagnosen?		
Är det fler än du i din närmaste familj (d.v.s. dina biologiska mor- eller farföräldrar, föräldrar, syskon eller barn) som har eller har haft tjock- eller ändtarmscancer?		
Om ja, ange släktskap, till exempel syster, mor, kusin:		
Har någon av dina närmaste anhöriga haft cancer i magsäcken, livmodern, äggstockarna, övre urinvägarna, tunntarmen eller en hjärntumör?		
Om ja, ange släktskap och var i kroppen:		
Har du eller har du haft fler än tio polyper i tjock- eller ändtarmen?		
Är du opererad för tjock- eller ändtarmscancer tidigare?		
Finns det fler än en tumör i din tjock- eller ändtarm?		
Har du eller har du haft cancer någon annanstans i kroppen än i tjock- eller ändtarmen?		
Om ja, ange var i kroppen:		
Har du barn eller syskon?		
Om ja, ange ålder:		